

Programme Code: **D-18**

Programme: व्यावहारिकसंस्कृतपदविकापाठ्यक्रमः

(Diploma in Functional Sanskrit)

Duration: **01 (One) Year**

Medium: **Sanskrit**

- पाठ्यक्रम एकवर्षात्मको वर्तते।
- पाठ्यक्रमस्य पूर्णाङ्काः 400 निर्धारिताः।
- चत्वारि पत्राणि सन्ति, प्रत्येकस्मिन् पत्रे 80 अङ्काः निर्धारिताः।
- गृहकार्ये 10 अङ्काः, उपस्थितौ 10 अङ्काश्च।
- पाठ्यक्रमः संस्कृतमाध्यमेनैव भवति।

Course Code	Title	Internal	External	Marks
D-FS101	सम्भाषणम्	20	80	100
D-FS102	सामान्य-व्याकरणम्	20	80	100
D-FS103	संस्कृतरचना	20	80	100
D-FS104	संस्कृतसाहित्यपरिचयः	20	80	100
Total				400

प्रथमपत्रम् - D-FS101

सम्भाषणम्

अङ्काः 80

प्रथमभागः -

1.1. वर्णमाला-परिचयः

द्वितीयभागः -

2.1 आत्म-परिचयः

तृतीयभागः -

3.1. दैनिकजीवनोपयोगिवस्तूनां नामानि प्रयोगाश्च

चतुर्थभागः-

4.1. सम्भाषण-कौशलम्

पञ्चमभागः -

5.1. संख्या- समयज्ञानञ्च

सहायकग्रन्थाः -

1. सम्भाषणसोपानम् -

जनार्दन हेगडे,

संस्कृतभारती, नवदेहली।

2. अभ्यासपुस्तकम् -

संस्कृतभारती, नवदेहली।

3. आङ्ग्ल-संस्कृत-शब्दकोशः-

संस्कृतभारती, नवदेहली।

4. भाषापाकः-1 -

संस्कृतभारती, नवदेहली।

5. भाषापाकः-2 -

संस्कृतभारती, नवदेहली।

6. कौशलबोधिनी -

संस्कृतभारती, नवदेहली।

7. संस्कृतज्ञानमञ्जरी-

डॉ. रणजीतकुमारतिवारी,

भारती प्रकाशन, वाराणसी।

द्वितीयपत्रम् - D-FS102

सामान्य-व्याकरणम्

अङ्काः 80

प्रथमभागः –

- 1.1. क्रियापदज्ञानम् - 15 अङ्काः
 - 1.1.1. लट्लकारे वाक्यप्रयोगः
 - 1.1.2. लृट्लकारे वाक्यप्रयोगः
 - 1.1.3. लङ्कारे वाक्यप्रयोगः
 - 1.1.4. लोट्लकारे वाक्यप्रयोगः
- 1.2. लकारपरिवर्तनाभ्यासः - 10 अङ्काः

द्वितीयभागः –

- 2.1. संज्ञाशब्दरूपाणामभ्यासः - 20 अङ्काः
 - 2.1.1. संज्ञाशब्दरूपाणि (राम, बालिका, लेखनी, मुनि, फलम्, पितृ, मातृ – इत्यादीनां नित्योपयोगिनां वस्तूनां प्रयोगसहितं परिज्ञानम्)

तृतीयभागः –

- 3.1. अव्यय-प्रत्ययनामभ्यासः - 15 अङ्काः
 - 3.1.1. क्तवतु-क्त्वा-तुमुन्-शतृ-शानच्-अनीयरादीनां प्रयोगसहितं परिज्ञानम्

चतुर्थभागः –

- 4.1. कारक-विभक्तिज्ञानम् - 20 अङ्काः

सहायकग्रन्थाः -

1. विभक्तिवल्लरी –
संस्कृतभारती, नवदेहली।
2. कारकम् –
संस्कृतभारती, नवदेहली।
3. धातुरूपनन्दिनी –
संस्कृतभारती, नवदेहली।
4. रूपशुद्धिः –
संस्कृतभारती, नवदेहली।
5. शतृशानजन्तमञ्जरी –
संस्कृतभारती, नवदेहली।

तृतीयपत्रम् - D-FS103

संस्कृतरचना

अङ्काः 80

प्रथमभागः –

1.1. अनुच्छेद-लेखनम् - 20 अङ्काः

द्वितीयभागः –

2.1. पत्र-लेखनम् - 15 अङ्काः

तृतीयभागः –

3.1. सुभाषित-भावार्थलेखनम् - 15 अङ्काः

चतुर्थभागः –

4.1. कथालेखनम् - 15 अङ्काः

पञ्चमभागः –

5.1. अशुद्धिपरिष्कारः - 15 अङ्काः

सहायकग्रन्थाः -

1. लेखरत्नमञ्जूषा -

संस्कृतभारती, नवदेहली

2. पत्रमञ्जूषा-

संस्कृतभारती, नवदेहली

3. प्रारम्भिक रचना अनुवाद कौमुदी –

कपिलदेव द्विवेदी,

विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी

4. अनुवादचन्द्रिका –

चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।

चतुर्थपत्रम् - D-FS104

संस्कृतसाहित्यपरिचयः

अङ्काः 80

प्रथमभागः -

1.1. वैदिकसाहित्यम् - 20 अङ्काः

द्वितीयभागः -

2.1. ब्राह्मणसाहित्यम् - 15 अङ्काः

तृतीयभागः -

3.1. स्मृतिसाहित्यम् - 15 अङ्काः

चतुर्थभागः -

4.1. लौकिकसंस्कृतसाहित्यम् - 15 अङ्काः

पञ्चमभागः -

5.1. भारतीयदर्शनसाहित्यम् - 15 अङ्काः

सहायकग्रन्थाः -

1. संस्कृतसाहित्येतिहासः -

आचार्य लोकमणि दाहालः,

चौखम्भा कृष्णदास अकादमी, वाराणसी।

2. संस्कृतसाहित्येतिहासः -

आचार्य हंसराज अग्रवालः

चौखम्भा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।

3. संस्कृतसाहित्येतिहासः -

आचार्य रामचन्द्र मिश्र

चौखम्भा विद्याभवन, वाराणसी।